

ME-127

March-2019

B.A., Sem.-I

**EC-I-101 : Economics
(Prarambhik Arthashastra)
(Old Course)**

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(2) પ્રશ્નપત્રમાં જે પ્રશ્ન ક્રમાંક આપેલો હોય તે જ ક્રમાંક જવાબવહીમાં લખો.

1. (અ) અર્થશાસ્ત્રની અછતલક્ષી વ્યાખ્યા સમજાવો. આ પહેલાંની વ્યાખ્યાઓ કરતાં તે કઈ રીતે ચડિયાતી છે ? 14

અથવા

સમજાવો :

- (1) મૂલ્ય અને કિંમત
(2) નાણાકીય આવક અને વાસ્તવિક આવક
(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : 4
- (1) એડમ સ્મિથના મતે અર્થશાસ્ત્ર _____ નો અભ્યાસ કરે છે. (સંપત્તિ, સુખાકારી)
(2) એક ગ્રાહકના વર્તનનો અભ્યાસ અર્થશાસ્ત્રની કઈ શાખા કરે છે. (એકમલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર, સમગ્રલક્ષી અર્થશાસ્ત્ર)
(3) અર્થશાસ્ત્રની કલ્યાણલક્ષી વ્યાખ્યા આપનાર _____. (રોબિન્સ, માર્શલ)
(4) હીરામાં ઉંચા પ્રમાણમાં _____ રહેલ છે. (સેવામૂલ્ય, વિનિમય મૂલ્ય)

2. (અ) માંગમાં વિસ્તરણ સંકોચન અને વધારો-ઘટાડો આકૃતિની મદદથી સમજાવો. 14

અથવા

માંગની મૂલ્ય સાપેક્ષતાને અસર કરતાં પરિબલો ચર્ચો.

- (બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : 4
- (1) માંગ _____ નું વિધેય છે. (કિંમત, અન્ય પરિબલો)
(2) _____ માંગ રેખા આડી ધરીને (OX) સમાંતર હોય છે. (સંપૂર્ણ મૂલ્ય અનપેક્ષ, સંપૂર્ણ મૂલ્ય સાપેક્ષ)
(3) જો માંગ સ્થિર રહે અને પુરવઠો વધે તો કિંમત _____ છે. (ઘટે, વધે)
(4) માંગરેખાનો ઢાળ _____ છે. (ઘન, ઋણ)

3. (અ) પુરવઠામાં વિસ્તરણ-સંકોચન અને વધારો ઘટાડો આકૃતિની મદદથી સમજાવો. 14
- અથવા**
- પુરવઠાની મૂલ્યસાપેક્ષતાને અસર કરતા પરિબળો ચર્ચો.
- (બ) નીચેના વિધાનો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો. 3
- (1) પુરવઠો એટલે જથ્થો.
- (2) કિંમત અને પુરવઠા વચ્ચે સીધો સંબંધ છે.
- (3) પુરવઠાની રેખા ઋણ ઢાળવાળી હોય છે.
4. (અ) શ્રમ એટલે શું ? શ્રમના લક્ષણો વર્ણવો. 14
- અથવા**
- શ્રમ વિભાજનને અસર કરતાં પરિબળો ચર્ચો.
- (બ) નીચેના વિધાનો સાચા છે કે ખોટા તે જણાવો. 3
- (1) શ્રમ એ નાશવંત સાધન છે.
- (2) નિયોજક એક શ્રમિક છે.
- (3) બધુ નાણુ મૂડી નથી.
-

Seat No. : _____

ME-127

March-2019

B.A., Sem.-I

EC-I-101 : Economics (Prarambhik Arthashastra) (Old Course)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Figures at the right side indicate marks.
(2) Write answer numbers as given in the question paper.

1. (a) Explain the scarcity oriented definition of economics. In what respect it is superior to earlier definition ? 14

OR

Explain :

- (1) Value and Price
(2) Monetary Income and Real Income
- (b) Answer the following multiple choice questions : 4
- (1) According to Adam Smith Economics is the study about _____.
(Wealth, Welfare)
- (2) Which branch of Economics is doing the study of one consumer behaviour ?
(Microeconomics, Macroeconomics)
- (3) The welfare definition of Economics given by _____.
(Robbins, Marshall)
- (4) Diamonds have a very high _____.
(value in service, value in exchange)

2. (a) Explain expansion-contraction in demand and increase-decrease in demand with diagram. 14

OR

Discuss the factors affecting price elasticity of demand.

- (b) Answer the following multiple choice question : 4
- (1) Demand is a function of _____. (price, other factors)
 - (2) _____ demand curve is parallel to the horizontal axis.
(perfectly inelastic, perfectly elastic)
 - (3) If demand remains constant and supply increases, the price _____.
(decreases, increases)
 - (4) The slope of demand curve is _____. (positive, negative)
3. (a) Explain expansion-contraction in supply and increase-decrease in supply with diagram. 14
- OR**
- Discuss the factors affecting elasticity of supply.
- (b) State whether the following sentences are true or false : 3
- (1) Supply means stock
 - (2) There is a direct relationship between price and supply.
 - (3) The curve of supply is negatively sloped.
4. (a) What is labour ? Explain the characteristics of labour. 14
- OR**
- Discuss the factors affecting division of labour.
- (b) State whether the following sentences are true or false : 3
- (1) Labour is a perishable factor.
 - (2) Entrepreneur is a labourer.
 - (3) All money is not capital.
-

ME-127

March-2019

B.A., Sem.-I

EC-I-101 : Economics
(Prarambhik Arthashastra)
(New Course)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- સૂચના : (1) જમણી બાજુ દર્શાવેલ અંક પ્રશ્નના ગુણ દર્શાવે છે.
(2) પ્રશ્નપત્રમાં જે પ્રશ્ન ક્રમાંક આપેલો હોય તે જ ક્રમાંક જવાબવહીમાં લખો.

1. (અ) અર્થશાસ્ત્ર સંપત્તિનું શાસ્ત્ર છે કે કલ્યાણનું ? ટીકાત્મક રીતે તપાસો. 14

અથવા

- (1) તુષ્ટિગુણના પ્રકારો વર્ણવો.
(2) વસ્તુઓ અને સેવાઓ.

- (બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

4

- (1) માનવ જરૂરિયાતો _____ છે. (અમર્યાદિત, મર્યાદિત)
(2) તુષ્ટિગુણ એટલે _____. (આનંદ, સંતોષ)
(3) અર્થશાસ્ત્રની અછત લક્ષી વ્યાખ્યા આપનાર _____. (સેમ્યુલસન, રોબિન્સ)
(4) વપરાશી વસ્તુઓ ગ્રાહકોની જરૂરિયાતોને _____ રીતે સંતોષે છે. (પ્રત્યક્ષ, પરોક્ષ)

2. (અ) માંગનો અર્થ સમજાવો. માંગના નિયમની સમજૂતી આકૃતિની મદદથી આપો. 14

અથવા

- (1) માંગ વિધેયની સમજૂતી આપો.
(2) માંગના નિર્ણાયક પરિબલો જણાવો.

- (બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો :

4

- (1) માંગરેખાનો ઢાળ કેવો હોય છે. (ઋણ, ધન)
(2) માંગમાં વધારો-ઘટાડો _____ પર આધારિત છે. (કિંમત, અન્ય પરિબલો)
(3) માંગનો નિયમ _____ એ આપ્યો છે. (પ્રો. માર્શલ, પીગુ)
(4) જો વસ્તુની કિંમતમાં 20 ટકા વધારો થાય અને તેના લીધે માંગમાં 10 ટકા ઘટાડો થાય તો તે _____ માંગ કહેવાય. (વધુ મૂલ્ય સાપેક્ષ, ઓછી મૂલ્ય સાપેક્ષ)

3. (અ) પુરવઠામાં વિસ્તરણ-સંકોચન અને પુરવઠામાં વધારા-ઘટાડા વચ્ચેનો તફાવત આકૃતિની મદદથી સમજાવો. 14

અથવા

- (1) પુરવઠા વિધેયની સમજૂતી આપો.
(2) પુરવઠા અને જથ્થા વચ્ચેનો તફાવત સમજાવો.
(બ) નીચેના વિધાનો ખરાં છે કે ખોટાં તે જણાવો. 3
- (1) જો પુરવઠા રેખા ડાબી બાજુ ખસે તો તેને પુરવઠામાં વધારો થયો કહેવાય ?
(2) અર્થશાસ્ત્રમાં પુરવઠો એટલે ઉત્પાદન.
(3) અલભ્ય વસ્તુઓનો સ્ટોક હોય છે.

4. (અ) બજારનો અર્થ આપી, તેના કાર્યો જણાવો. 14

અથવા

- બજાર માંગ અને પુરવઠા દ્વારા સમતુલિત કિંમત-નિર્ધારણની પ્રક્રિયા આકૃતિની મદદથી સમજાવો.
(બ) યોગ્ય વિકલ્પ પસંદ કરો : 3
- (1) ઉત્પાદનનો બજાર ભાગ એટલે _____. (વેચાણ, પુરવઠો)
(2) બજારનો રાજા _____ કહેવાય છે. (ગ્રાહક, વેપારી)
(3) ટૂંકાગાળામાં કિંમત નિર્ધારણમાં કયું પરિબળ મહત્વનો ભાગ ભજવે છે. (માંગ, પુરવઠો)

Seat No. : _____

ME-127

March-2019

B.A., Sem.-I

EC-I-101 : Economics
(Prarambhik Arthashastra)
(New Course)

Time : 2:30 Hours]

[Max. Marks : 70

- Instructions :** (1) Figures at the right side indicate marks.
(2) Write answer numbers as given in the question paper.

1. (a) “Economics is a science of wealth or welfare”. Examine it. **14**

OR

- (i) Describe the type of utility.
(ii) Goods and services

- (b) Answer the following multiple choice question : **4**

- (1) Human wants are _____. (unlimited, limited)
(2) Utility means _____. (enjoyment, satisfaction)
(3) Scarcity definition of economics is given by _____. (Samuelson, Robbins)
(4) Consumer’s goods satisfy human wants _____. (directly, indirectly)

2. (a) Explain meaning of demand. Explain the law of demand with the help of diagram. **14**

OR

- (i) Explain demand function
(ii) State the determinants of demand.

- (b) Answer the following multiple choice questions : **4**

- (1) What is slope of demand line ? (negative, positive)
(2) Increase or decrease in demand is due to the change in _____. (price, other factors)
(3) _____ has given the law of demand. (Prof. Marshal, Pigou)
(4) When price increase by 20% and hence demand decreases by 10% then the elasticity of demand can be called _____. (more elastic demand, less elastic demand)

3. (a) Explain and illustrate the expansion-contraction of supply and increase-decrease of supply with the help of diagrams. **14**

OR

- (i) Explain supply function.
(ii) Explain the difference between supply and stock.
- (b) State whether the following statements are true or false : **3**
- (1) If supply curve shifts to the left, then it is called increase in supply.
(2) In economics supply means production.
(3) There is a stock of rare goods.

4. (a) State the meaning of Market with its functions. **14**

OR

Explain the process of equilibrium of price determination by market demand and supply with help of figure.

- (b) Answer the following multiple choice question : **3**
- (1) The market part of production means _____. (selling, supply)
(2) _____ is called the king of the market. (Consumer, Merchant)
(3) Which factor plays significant role in price determination in short term ?
(demand, supply)
- _____